

ПРОДОВОЛЬЧА БЕЗПЕКА НА РЕГІОНАЛЬНОМУ РІВНІ

**Богданович О.А., здобувач,
Харківський національний технічний університет сільського
господарства імені Петра Василенка**

Економічна безпека є провідною складовою національної безпеки. Вона відображає причинно-наслідковий зв'язок між економічною могутністю країни, її воєнно-економічним потенціалом та національною безпекою.

З точки зору національної економіки, економічна безпека описує такий її стан, за якого забезпечується захист національних інтересів, стійкість для внутрішніх та зовнішніх загроз, здатність до розвитку та захищеність життєво важливих інтересів людей, суспільства, держави. Під життєво важливими інтересами в даному контексті розуміють сукупність потреб, які забезпечують існування і прогресивний розвиток особистості, суспільства, держави.

Структура національної економічної безпеки має такі складові, як макроекономічну, фінансову, зовнішньоекономічну, інвестиційну, науково-технологічну, енергетичну, соціальну, демографічну, продовольчу та виробничу безпеки. Кожен з цих напрямів переслідує реалізацію відповідних економічних інтересів.

На даний час в країні дуже актуальною є проблема продовольчої безпеки. Ця проблема опинилася в центрі уваги як представників влади, так і науково-дослідних організацій. Теоретико-методичні основи дослідження проблем національної продовольчої безпеки були обґрунтовані у працях українських авторів: Ю. Білика, П. Борщевського, І. Лукінова, В. Юрчишина, Р. Маркова, Г. Мостового, Л. Дейнеко, О. Кочеткова та ін.

Існує декілька відносно простих визначень продовольчої безпеки, одне з них свідчить, що – це такий рівень розвитку промислового комплексу країни, що здатний забезпечити зростання економіки та її розширене відтворення. Найбільшу частину в цьому напрямку займає агропромислове виробництво. Тому, звичайно, потрібно звернути увагу на здійснення реформи агропромислового виробництва, відродження села, проведення земельної реформи, підтримку фермерських господарств, здійснення державних протекціоністських заходів на підтримку вітчизняного виробника.

Розглянемо проблему продовольчої безпеки з позиції регіональної політики. Зміст поняття продовольчої безпеки як для

національного, так і для регіонального рівня повинен розкриватися в системі критеріїв і показників, що дають змогу всебічно охарактеризувати її поточний стан, динаміку і тенденції зміни. Необхідність вироблення такої системи визначається об'єктивними потребами управління продовольчою безпекою на регіональному рівні, при цьому особливо важливою є наявність критеріїв і показників, що дозволяють як якісно, так і кількісно оцінити рівень продовольчої безпеки конкретного регіону. Такі показники можуть слугувати як базою для порівняння стану продовольчої безпеки в окремих регіонах і країні в цілому, так і основою для формулювання цілей державного регулювання АПК і продовольчого ринку.

Для національного рівня існують загальновизнані критерії і показники продовольчої безпеки, проте в рамках регіону важливим є завдання розширення кола таких показників і уточнення критеріїв з урахуванням специфіки регіону, рівня забезпечення продовольчої безпеки.

У формуванні ресурсів, що забезпечують процес відтворення в регіоні, значну роль виконують міжрайонні економічні і соціальні зв'язки. Обмін продуктами праці, територіальний перерозподіл матеріальних і фінансових ресурсів, міграція населення, інформаційні потоки – все це зумовлює відкритий характер економіки регіону як необхідну умову ефективності його економіки, заснованої на територіальному поділі праці.

Найважливішим показником рівня продовольчої безпеки є калорійність добового раціону харчування населення (можна також віднести до цього показника і загальну кількість продуктів харчування на душу населення), тобто показник обсягу споживання і відповідності його міжнародним нормам.

Загальними критеріями забезпеченості продовольчої безпеки регіону можуть бути:

1) рівень і структура споживання продуктів харчування відповідно раціональним фізіологічним нормам здорового харчування – характеризує економічну і фізичну доступність продовольства населенню регіону;

2) наявність агропромислового виробничого потенціалу, достатнього для виробництва життєво важливих продуктів харчування – характеризує здатність регіону підтримувати продовольчу забезпеченість, наявність і стан природних ресурсів сільськогосподарського призначення;

3) відповідність обсягів і структури експорту-імпорту

продовольства безпечному для даного регіону рівню, що визначається можливостями економічно доцільного виробництва основних продуктів харчування в регіоні - встановлює безпечне співвідношення внутрішньо-регіонального виробництва і міжрегіональної торгівлі;

4) відповідність якості і безпеки продовольства вимогам санітарно- гігієнічних, екологічних і епідеміологічних стандартів здорового харчування – характеризує вимогу дотримання якості продовольства для забезпечення продовольчої безпеки.

До довгострокових чинників належать: групи населення, що живуть за межею бідності, через зовнішні чинники, незбалансованість харчування, втрата здоров'я, низький контроль над безпекою продуктів харчування, виснаження природного потенціалу аграрного виробництва, низький матеріально-технічний, фінансовий науково-технологічний потенціали.

До чинників короткострокового характеру можна віднести такі: нестабільність аграрного виробництва і можливість природних катаклізмів, нестабільне зовнішньополітичне становище країни у світі може призвести до торгового ембарго, велика залежність продовольчого забезпечення регіону від зовнішніх джерел.

Показники, що застосовуються для оцінки рівня регіональної продовольчої безпеки, можуть бути як абсолютними, так і відносними. Абсолютні показники (наприклад, валовий продукт сільського господарства регіону, вартість мінімального набору продуктів харчування) є важливими характеристиками стану агропромислового виробництва і продовольчого ринку регіону. Особлива роль у системі показників продовольчої безпеки належить відносним показникам, що робить можливим визначення рівня явищ, які характеризують продовольчу безпеку, і зіставлення стану продовольчої безпеки в різних регіонах незалежно від міжрегіональних відмінностей у структурі та рівні виробництва і споживання продовольства. При цьому для повнішого аналізу продовольчої безпеки регіону такі показники повинні бути доповнені розрахунком абсолютних величин.

Для характеристики потенціалу агропромислового комплексу регіону пропонується використання таких показників: рівень і структура виробництва найважливіших видів продукції рослинництва і тваринництва в динаміці, урожайність сільськогосподарських культур, продуктивність худоби і птиці; стан матеріально-технічної бази агропромислового виробництва; питома вага сільського господарства у валовому регіональному продукті; індекс співвідношення цін на сільськогосподарську і промислову продукцію; питома вага витрат

сільськогосподарських товаровиробників; стан соціальної інфраструктури села; державна підтримка аграрного сектора; наявність і стан природних ресурсів сільськогосподарського призначення; фінансовий стан агропромислових підприємств.

Загальний висновок про стан регіональної продовольчої безпеки може бути зроблений на основі комплексного аналізу всіх показників соціально-економічного стану домогосподарств, стану продовольчого ринку, всіх сфер агропромислового виробництва і природних ресурсів сільськогосподарського призначення регіону, визначення депресійних регіонів, а також міжрегіональної і зовнішньої торгівлі.

На цій основі повинні формулюватися пріоритетні напрями державного регулювання, визначатися цілі й методи їх досягнення в рамках системи забезпечення продовольчої безпеки регіону.

ВПЛИВ КОРМІВ НА ЯКІСТЬ МОЛОКА

Бура Н.В., студентка,

Харківський національний технічний університет сільського господарства імені Петра Василенка

Підвищення якості молока - таке ж актуальне питання, як і збільшення його виробництва. Більше половини сировини сьогодні не відповідає вимогам переробки. Адже тільки дійсно якісне молоко корисне для здоров'я. Причинами неякісної сировини полягає здебільшого в скрутному фінансово-економічному становищі господарств, багато з яких не в змозі обслуговувати доїльне обладнання на належному рівні, своєчасно замінювати застаріле, не мають засобів на купівлю ветеринарних препаратів для лікування і профілактики маститів.

Визначальним фактором якості молока є генотип тварини, її порода, інтенсивність селекційного процесу в низці поколінь. Проте дуже суттєвий вплив на господарські показники й властивості молока мають і зовнішні чинники, особливо рівень та повноцінність годівлі худоби.

Протеїнова годівля не є вирішальною для підтримки концентрації білка в молоці. За високого рівня протеїну в раціоні і за недостатнього рівня енергії значна частина протеїну корму не лише втрачається, а й завдає шкоди здоров'ю. Достатній рівень крохмалю